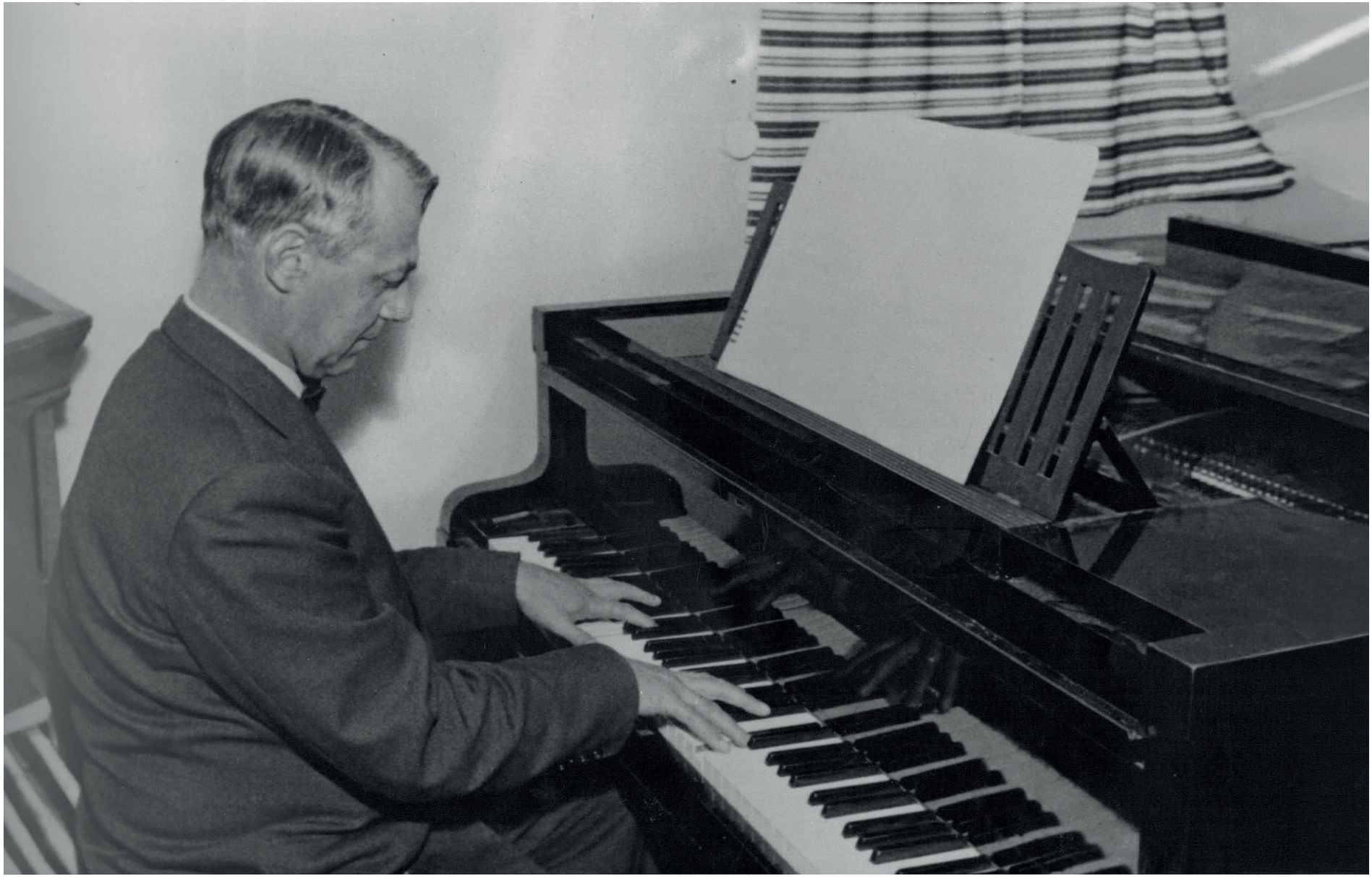

LAWO
CLASSICS
Paul
Okkenhaug
KLANGEN
FRA TØRKHUSET
Trondheim Symphony Orchestra
Ingar Bergby

Paul Okkenhaug at the grand piano in
the drying house ("*Tørkhuset*")

Paul Okkenhaug (1908–1975)

Om det er noe komponisten Paul Okkenhaug huskes for, så er det musikken til det historiske *Spelet om Heilag Olav*, som er framført på Stiklestad hver sommer siden 1954.

Hellig Olav (Olav Haraldsson) spilte en avgjørende rolle for Norges samling til én nasjon, innføringen av kristendommen og etableringen av norsk lovverk. I Spelet følger vi ham gjennom det siste døgnet til gården der han blir drept av bondehæren.

Sluttsalmen fra Spelet, Olsok, synges og spilles på konserter og i begravelser året rundt, og er blitt en slags nasjonalsang for Trøndelag.

Hvem er han, komponisten bak Spelets mektige hornsignal?

Paul Okkenhaug vokste opp som odelssønn på slektsgården Øvre Okkenhaug i Levanger.

Han fikk tidlig sterke kulturelle impulser gjennom far Fredrik som spilte fele og mor Sigrun som skrev bøker, og han spilte og lagde små melodier på besteforeldrenes piano så ofte han kunne. Femten år gammel opplever han sin første konsert. Komponisten og organisten Johannes Haarklou reiste rundt og improviserte på orgel – dette gjorde stort inntrykk på den unge Paul.

Som 16-åring får han sitt eget piano og begynner å få undervisning, og han viser seg å ha et stort talent.

På en av sine reiser møtte mor Sigrun komponisten og organisten Fridthjof Anderssen i Bodø, som sterkt anbefalte at den talentfulle unggutten måtte sendes til studier i Oslo.

Han avla eksamen ved Musikkonservatoriet i Oslo som 19-åring, tok to års organistutdannelse på ett år, det var det en odelsgutt kunne ta seg tid til og hadde råd til. I flere perioder vikarierte han som organist for Ludvig Nielsen i Nidarosdomen.

Et tiår senere er han i gang med komposisjonsstudier, og har flere opphold i Oslo hos Bjarne Brustad, David Monrad Johansen og Geirr Tveitt.

I 1936 får han i oppdrag å komponere en kantate til Levanger by 100 år for soli, kor og orkester, en konsert som overføres direkte i NRK.

Han melder seg inn i Norsk Komponistforening i 1937, og samme år vinner han en komposisjonskonkurranse, arrangert av NRK og Komponistforeningen, med *Lyrisk dans*.

Så, i 1938, overtar han slektsgården fra 1700-tallet – odelen må tas alvorlig.

Krigen legger hindringer, men i 1946 får han Statens komponiststipend og reiser til København, hvor pianisten og den anerkjente teorilæreren Dagmar Borup blir en viktig lærer. Her tar han timer hos komponisten Vagn Holmboe.

Når forespørselen om å sette musikk til Olav Gullvågs skuespill om Olav den hellige kommer, drar han igjen til Danmark og skriver store deler av Spelmusikken på det dansk-norske kultursenteret Schæffergården. Gisle Straume, som skal regissere det første spelet, er også der, og redder spelmusikken fra flammene når Okkenhaug, som var svært selvkritisk, ikke er fornøyd med det han har skrevet.

Resten komponeres i Tørkhuset på Okkenhaug, og når siste note skrives ned, er det bare ti dager til premieren. Spelet blir en stor suksess og framføres hvert år på Stiklestad.

Welcome to Tørkhuset! The words “SALAM ALAIKUM” are painted on the door.

Jakob Weidemann: *Til Ragna* (Tørkhuset)

Sammen med kollegene Ludvig Nielsen og Per Hjort Albertsen i Trondheim utgjorde Okkenhaug i mange år en meget viktig komponistgenerasjon i Trøndelagsregionen. Sammen ga de ut *Norsk tonesamling* i 1964, med Okkenhaug som redaktør.

Et stykke ute på jordet bortenfor slektsgården står det gamle Tørkhuset der de tørket kornet i gamle dager. Kunstnerbrødrene Elliot og Louis Kvalstad fra Namdalen, som Okkenhaug i unge år ble kjent med, kom forbi og satte tidlig på 1930-tallet i stand Tørkhuset som atelier og dikterstue-og bosted.

Like etter krigen forberedte Jakob Weidemann sin første separatutstilling her, og Okkenhaug selv brukte Tørkhuset som sin egen komponiststue, både i forbindelse med Levanger-kantaten og Spel-musikken. Han fikk brakt et piano ut ved hjelp av traktor.

Fra både gården og fra Tørkhuset er det utsikt mot Frolfjellet. Der hentet komponisten krefter, og søkte stillhet og inspirasjon.

For Paul Okkenhaug hadde inspirasjonen mye å si. Han ønsket å skape den enkle melodi og krydre den med et godt arrangement. Tonen skulle gå rett til øret, rett til den umiddelbare opplevelsen, ikke via intellektet.

Derfor var det kanskje som improvisator på orgelkrakken han fikk mest ut av musikken sin, der kunne han fritt utfolde seg uten den evige selvkritikken. Folk kom langveisfra for å høre improvisasjonene hans.

Han var en svært beskjeden mann. Hans måte å publisere musikken sin på, var å sende en original eller kopi til venner og kjente. En av dem som fikk mange komposisjoner i hånda på den måten var komponistkollega Per Hjort Albertsen.

Han beskriver Paul Okkenhaug som et «naturtalent» som ikke bare hadde lært seg et fag, men som bygde sin utdanning på det som lå naturlig i ham, og han hadde en sjelden evne til å la musikken vokse ut fra sin egen stemme.

Paul Okkenhaugs tonespråk har røtter i en nasjonal, senromantisk tradisjon, med impresjonismens klangfarger. Han henter ofte inspirasjon fra folkemusikk og kirketonearter, og forener det enkle og folkelige med en egenartet harmonikk.

I denne utgivelsen står orkestermusikken hans i høysetet. For det brede publikum er Okkenhaug uatskillelig knyttet til musikken til *Spelet om Heilag Olav* på Stiklestad.

Spelet om Heilag Olav er Norges eldste og mest kjente friluftsteater, og har siden premieren i 1954 blitt selve symbolet på den norske spel-tradisjonen. Forestillingen spilles hver sommer under Olsokdagene på Stiklestad i Verdal der Olav Haraldsson falt i det skjebnesvangre slaget i 1030. Siden premieren har "alle spels mor" trukket hundretusenvis av tilskuere til denne amfiscenen, og det regnes i dag som et av de viktigste kulturarrangementene i landet.

Dramaet er skrevet av Olav Gullvåg og tar oss med til gården Sul i dagene rett før det store slaget. Gjennom de fastlåste konfliktene mellom gårdens folk, kongens menn og de lokale bøndene, skildres det dramatiske møtet mellom gammel norrøn tro, hedenske ritualer og den fremvoksende kristendommen. Stykket skildrer det menneskelige dramaet i møte med de store politiske linjene som skulle forme Norges fremtid.

Olav Gullvågs drama og musikken til Paul Okkenhaug er uløselig knytta sammen. De to kunstnerne arbeidet nærmest symbiotisk sammen med manuskript, tanker og noter som ble sendt dem imellom.

Arbeidet var krevende, og komponisten var flere ganger nær ved å gi opp prosjektet. Men det var også svært inspirerte øyeblikk. Både Olav Gullvåg og Paul Okkenhaug lot seg særlig fascinere av historien rundt Tormod Kolbrunarskald.

Tidlig i skriveprosessen spør Okkenhaug Gullvåg om han for moro skyld kunne tenkt seg å lage en operalibretto over Tormods liv. Han opplever Tormod som en aktuell hovedperson i en opera, da det for han er et stort savn å ikke kunne skrive Spelet eller 'Natterast på Sul', som det først het, som opera. Opera blir det ikke, tross entusiasmen fra dem begge, men Tormodstevene kommer til under stor inspirasjon. Gullvåg dør i 1961, og da har han skrevet ned tanker om det hedenske kvadet om grottekverna, musikk Okkenhaug fullfører flere år senere. "Store Grotta" er basert på den opprinnelige Grottesongen hvor det er nettopp Tormod som framfører det gamle Edda-diktet, og den er skrevet i seinromantisk, wagnersk stil. Nå kommer dramatikken helt til sin rett, som den var skissert av Gullvåg.

Paul Okkenhaug hadde flere ganger tanker om å lage en symfonisk suite av musikken slik mange komponister før han hadde gjort med musikk til teater, men det ble det aldri noe av. I denne utgivelsen får du musikken i destillert form som en musikalsk suite uten dialog.

Ved siden av Spelet etterlot Okkenhaug seg en rik produksjon av orkesterverker, sanger, korverk og kammermusikk.

Lyrisk dans markerer et gjennombrudd for Paul Okkenhaug. Han skrev verket til en konkurranse om ny musikk til radioorkesteret, arrangert av Norsk komponistforening og NRK i 1937. Verket vant 1. pris og ble urfremført NRK radio. En stor opplevelse for Paul som samme år hadde meldt seg inn i Norsk komponistforening etter suksessen med Levangerkantaten. Verket har klare inspirasjonstrekk fra Grieg sine orkesterdanser, og er både leken, energisk og lyrisk - slik tittelen sier.

Tonar frå Trøndelag komponerte Paul Okkenhaug på oppdrag fra NRK, Studentersamfunnet og Duun-klubben i Oslo. Verket ble urfremført av Kringkastingsorkestret under ledelse av dirigent Øivind Bergh ved en minnekveld for Olav Duun i Universitetets Aula i Oslo i 1957. *Tonar frå Trøndelag* er en rapsodi over fem folketoner fra Trøndelag: Kulokk fra Frol etter Kjersti Haug, Bruremarsj fra Frosta, Bånsull fra Oppdal, Springdans fra Frol og folketone fra Selbu (Hos Gud er idel glede). Okkenhaug bruker kulokken til å binde sammen de fire ganske forskjellige folketonene i ett verk. Okkenhaug brukte de sammen folketonene i flere andre komposisjoner, det er tydelig musikk som Okkenhaug satte stor pris på. Han tilegnet orkesterverket til sin far, Fredrik Okkenhaug.

Folla er et skildringsverk av det store havgapet ved Ytre Namdalen. Her skildres det åpne mektige havet, som lunefullt har forårsaket mange skipsforlis og fått tilnavnet «havets kirkegård». Dette havstykket komponerte Paul Okkenhaug i 1962/63 på oppdrag fra NRK for et tv-program om Olav Duun, som ble født på øya Jøa, rett ved havgapet Folla. TV-programmet ble ledet av Pauls bror, Arne Okkenhaug, og verket ble innspilt med kringkastingsorkesteret under ledelse av Øivind Bergh. TV-programmet med originalinnspillingen ligger fortsatt tilgjengelig på NRK TV.

Ouverture for orkester ble komponert i mars 1969 på bestilling av Landbruksveka i Trøndelag, og urfremført kun en måned senere av Trondheim kammerorkester under ledelse av Finn Audun Oftedal på åpninga av Landbruksveka i Trondheim. I overtyren bruker Paul Okkenhaug tema og motiv fra sin egen melodi *Ungdomsong (Der unge augo tirer)* med tekst av Ola Setrom som ble utgitt i Norsk tonesamling. Okkenhaug skrev en ny versjon av overtyren i 1971 for unisont kor med blåseorkester i anledning Noregs Ungdomslags 75-års-stemne. Verket har ikke blitt spilt inn før, så Ouverture får sin innspillingspremiere i denne utgivelsen.

Paul Okkenhaug

Paul Okkenhaug
(1908–1975)

If there is one thing for which the composer Paul Okkenhaug is remembered, it is the music for the historical Saint Olav Drama (*Spelet om Heilag Olav*), which has been performed at Stiklestad every summer since 1954.

St Olav (Olaf Haraldsson) played a pivotal role in the unification of Norway, the introduction of Christianity and the establishment of a Norwegian legal system. In the Drama, we accompany him through the last day of his life, until he reaches the farm where he is slain by the peasant army.

The final hymn from the Drama, Olsok, is sung and performed at concerts and funerals throughout the year, and has become something of an anthem for Trøndelag.

Who, then, was the composer behind this historical musical drama?

Paul Okkenhaug grew up as the heir to the family farm, Øvre Okkenhaug, in Levanger.

He received strong cultural influences from an early age through his father, Fredrik, who played the fiddle, and his mother, Sigrun, who was an author. He spent as much time as he could playing and composing little melodies on his grandparents' piano. At the age of fifteen he attended his first concert, given by the composer and organist Johannes Haarklou, and the experience left a deep impression on the young Paul.

At the age of 16, he received his own piano and began taking lessons, quickly proving to be highly talented.

On one of her journeys, his mother Sigrun met the composer and organist Fridthjof Anderssen in Bodø, who strongly recommended that the talented young boy be sent to Oslo to study.

He completed his studies at the Oslo Conservatory of Music aged 19, finishing a two-year organist education programme in a single year, which was all that an heir to the family farm could spare, in both time and expense. On several occasions he served as deputy organist for Ludvig Nielsen at Nidaros Cathedral.

A decade later, he began studying composition, and spent several periods in Oslo working with Bjarne Brustad, David Monrad Johansen and Geirr Tveitt.

In 1936, he received a commission to compose a cantata for the town of Levanger's 100th anniversary, scored for soloists, choir and orchestra. The concert was broadcast live by NRK.

He joined the Norwegian Society of Composers in 1937, the same year that he won a composition competition organised by NRK and the Society with his work *Lyrisk dans* ('Lyrical dance').

Then, in 1938, he took over the 18th-century family farm – the obligations of inheritance could not be ignored.

The war created obstacles, but in 1946 he was awarded a state composition grant and travelled to Copenhagen, where the pianist and renowned teacher of music theory Dagmar Borup became an important mentor. He also took lessons with the composer Vagn H olmboe.

When he was asked to compose music for Olav Gullvåg's play about Saint Olav, he once again travelled to Denmark, where he wrote large parts of the music for the Drama at the Danish–Norwegian cultural centre Schæffergården. Gisle Straume, who was to direct the first Drama, was also there, and saved the score from the fire when Okkenhaug, who was intensely self-critical, became dissatisfied with what he had written.

The remainder was composed in the drying house ('Tørkhuset') at Okkenhaug, and the final note was put to paper just ten days before the premiere. The Drama was a great success, and has been performed at Stiklestad every year since.

Alongside his colleagues Ludvig Nielsen and Per Hjort Albertsen in Trondheim, Okkenhaug was part of an influential generation of composers in the Trøndelag region for many years. They collaborated on a collection of Norwegian melodies for schools, *Norsk Tonesamling*, which was published in 1964, with Okkenhaug serving as editor.

Out in the fields on the family farm stands the old drying house, where the grain was once dried after the harvest. The brothers Elliot and Louis Kvalstad, respectively a painter and a poet, whom Okkenhaug had known since his youth, visited in the early 1930s and turned the drying house into a studio, living quarters, and a place for writing.

Shortly after the war, the artist Jakob Weidemann prepared his first solo exhibition there, and Okkenhaug himself used the drying house as his own composing studio, both for the Levanger cantata and for the music to the Drama. He had a piano transported there by tractor.

Both the farm and the drying house enjoy a view of Frolfjellet. There the composer found strength, and sought silence and inspiration.

For Paul Okkenhaug, inspiration was of great importance. He sought to create simple melodies and enrich them with finely crafted arrangements. The music was intended to appeal directly to the listener and give immediate enjoyment rather than being processed via the intellect.

Perhaps, then, it was as an improviser at the organ that he found the greatest fulfilment in his music, for there he could flourish, unencumbered by his relentless self-criticism. People travelled from far away to hear his improvisations.

He was a very shy man. His way of publishing his music was to send an original manuscript or a copy to friends and acquaintances. One of those who received many of his compositions in this manner was his fellow composer Per Hjort Albertsen.

He described Paul Okkenhaug as a 'natural talent' who had not merely learned a craft, but had built his education upon what came naturally to him, and who possessed a rare ability to let the music grow from his own voice.

Paul Okkenhaug's musical language is rooted in a national late-Romantic tradition, enriched by the tonal colours of Impressionism. He often drew inspiration from folk music and the church modes, combining simplicity and folk character with a distinctive harmonic language.

His orchestral music is at the heart of this recording. For the wider public, Okkenhaug is inseparably associated with the music for The Saint Olav Drama at Stiklestad.

The Saint Olav Drama is Norway's oldest and best-known open-air theatre production, and since its premiere in 1954 it has become the very symbol of the Norwegian drama tradition. The production is performed each summer during The Olsok Days festival at Stiklestad

in Verdal, where Olaf Haraldsson fell in the fateful battle of 1030. Since its premiere, this 'mother of all dramas' has attracted hundreds of thousands of spectators to the open-air amphitheatre, and is today regarded as one of the country's most important cultural events.

The drama, written by Olav Gullvåg, takes us to the farm of Sul in the days leading up to the great battle. Through the entrenched conflicts between the people of the farm, the king's men and the local farmers, the drama portrays the dramatic encounter between the old Norse faith, pagan rituals and the emerging Christian religion. The play portrays the human drama unfolding against the larger political forces that would shape Norway's future.

Olav Gullvåg's drama and Paul Okkenhaug's music are inseparably linked. The two artists collaborated in a near-symbiotic manner, with manuscripts, ideas and musical scores passing constantly between them.

The work was demanding, and on several occasions the composer came close to abandoning the project. But there were also moments of great inspiration. Both Olav Gullvåg and Paul Okkenhaug were particularly fascinated by the story of Olaf Haraldsson's *skald* (court poet) Tormod Kolbrunarskald.

At an early stage of their work, Okkenhaug asked Gullvåg whether he might consider, if only as an amusement, turning the life of Tormod Kolbrunarskald into an opera libretto. To him, Tormod seemed a natural subject for an opera (he originally hoped that The Saint Olav Drama, originally titled *Natterast på Sul* ('A Night's Rest at Sul'), could be written as an opera). Although both were enthusiastic about the idea, the opera about Tormod was never realised; but this creative energy gave rise to *Tormod-stevene* ('The Tormod Staves'). Gullvåg died in 1961, leaving behind him notes and ideas inspired by the old Norse poem about Grótti the magic grindstone. Okkenhaug completed the Grotte songs several years later. 'Store Grotta' is derived from the original Song of Grótti, and here Tormod performs the ancient Eddic poem, in a musical setting that is unmistakably late-Romantic and Wagnerian. Here, the drama comes fully into its own, just as Gullvåg had envisioned it.

On several occasions, Paul Okkenhaug considered creating a symphonic suite from the music, as many composers before him had done with their theatre scores, but the project was never realised. On this recording, the music is presented in distilled form as a musical suite, free of dialogue.

Alongside The Saint Olav Drama, Okkenhaug left behind a rich body of orchestral works, songs, choral music, and chamber music.

Lyrisk dans **('Lyrical Dance')** marked a breakthrough for Paul Okkenhaug. The work was written for a 1937 competition for new music for the Norwegian Radio Orchestra, jointly organised by the Norwegian Composers' Society and NRK. Winning first prize, the work was subsequently premiered on NRK Radio. It was a major milestone for Okkenhaug, who had joined the Norwegian Composers' Society earlier that same year following the success of the Levanger Cantata. The influence of Edvard Grieg's orchestral dances is unmistakable, and the work unfolds with a spirit that is playful, energetic, and lyrical – true to its title.

Tonar frå Trøndelag **('Melodies From Trøndelag')** was composed by Paul Okkenhaug at the joint request of NRK, the Student Society and the Oslo Duun Club (an organisation dedicated to the memory of the author Olav Duun). The premiere took place in 1957, when the Norwegian Radio Orchestra, conducted by Øivind Bergh, performed the work at a memorial event honouring Duun in the University Aula in Oslo. *Tonar frå Trøndelag* is a rhapsody based on five folk melodies from Trøndelag: a cattle-calling tune from Frol after Kjersti Haug, a bridal march from Frosta, a lullaby from Oppdal, a *springar* dance tune from Frol, and a religious folk melody from Selbu. Okkenhaug uses the cattle call as a unifying element, binding the other four melodies into a single work. The same folk melodies recur in several of Okkenhaug's other compositions; they have a musical clarity that he clearly appreciated. The orchestral work was dedicated to his father, Fredrik Okkenhaug.

Folla is a musical portrayal of the vast seascape off the coast of Outer Namdalen, describing in music the powerful open sea area, an unpredictable force that has caused many shipwrecks and earned the nickname 'the graveyard of the sea'. It was composed by Paul Okkenhaug in 1962–63 for an NRK television programme about Olav Duun, who was born on the island of Jøa, on the edge of the Folla firth. The television programme was presented by Paul's brother, Arne Okkenhaug, and the work was recorded by the Norwegian Radio Orchestra under the direction of Øivind Bergh. The television programme containing the original recording is still available to view on NRK TV.

Ouverture for orchestra was composed in March 1969 on commission from Landbruksveka ('Agricultural Week') in Trøndelag, and was premiered just one month later by the Trondheim Chamber Orchestra under the direction of Finn Audun Oftedal at the opening of the event in Trondheim. In the overture, Paul Okkenhaug draws on themes and motifs from his own song *Ungdomssong* ('The song of youth'), with a text by Ola Setrom, which was published in the collection *Norsk Tonesamling*. Okkenhaug prepared a new version of the overture in 1971 for unison choir and wind band to mark the 75th anniversary gathering of the cultural society Noregs Ungdomslag. Since the work has never been recorded, this release marks the first recording of the Ouverture.

Louis Kvalstad with Paul Okkenhaug

Spelet om Heilag Olav

Text: Olav Gullvåg

The Saint Olav Drama

Inngong

Vilja de høyra kvædet mitt
og vilja de orda tru
om han Olav Haraldsson
skal songen her seg snu.
Dansen dyn over vollen
så dansar vi no i ring.
Glade ride Noregs menn til Hildarting.

Kongen var strid i sine krav
og streng imot svik og prut,
dei som alltid la landet ope
for atale Store Knut.
Dansen dyn over vollen,
så dansar vi no i ring.
Glade ride Noregs menn til Hildarting.

Folket var både veikt og vilt,
men våren gjekk over land,
trollskap øyder åker og eng
og setjer grender i brann.
Dansen dyn over vollen,
så dansar vi no i ring.
Glade ride Noregs menn til Hildarting.

Opening

Would you listen to my song
and would you believe the words
about Olaf Haraldsson
this song will tell the tale.
The dance roars over the pasture
we dance now in a ring.
The men of Norway ride merrily to Hildarting.

The king was hard in his demands
and strict against betrayal and bargaining,
those who always left the country open
for troublesome Store Knut.
The dance roars over the pasture,
we dance now in a ring.
The men of Norway ride merrily to Hildarting.

The people were both weak and wild,
but spring swept over the land,
witchcraft lays waste to field and pasture
and leaves villages in flames.
The dance roars over the pasture,
we dance now in a ring.
The men of Norway ride merrily to Hildarting.

Tormodstev I

Ølet eg drikk på di velferd, dros.
Gjerne så munde eg munnen din møte.
eg drakk og drøste i stunder søte
og flikrehugen fløkte min kos.

Eg veit ikkje mætare ting enn ei møy,
trufast i alvor og trivleg i skøy.
Utrulege ting kan koma i tanken,
hjå visne gråskjegg på vide vanken.

Ung, det er du, og hugstolen er du,
lite veit du om livet sjølve.
Ung var eg òg, og tåpeleg var eg,
og arvesølvet for vindspong selde.

Tormod's Folk Verse I

The ale I drink for your welfare, beauty.
Gladly would I let my mouth meet yours.
I drank and chattered in sweet times
and my delight was entangled with laughter.

I know of nothing greater than a maiden,
loyal in earnestness and pleasant in jest.
Wondrous things may come into the thought,
of withered greybeards on long roams.

Young, that is you, and you are disheartened,
you know little of life itself.
I was also young, and I was foolish,
and I sold the silver for a patch of ice on the water.

Tormodstev II

Eg var ung og agelaus fole.
Eg for over fjell og finne.
og jenta eg heldt av gjordest
til kvidekvad om ei kvinne.

Eg leika for lenge med logen.
Den eine eg kunne ha femna
slokna som glo utan nøre.
og no vil ho naudleg meg nemna.

Så lærde meg livet omsider,
det er seinkomen visdom diverre.
Du skal vinna ei einaste kvinne.
Du skal hava ein einaste herre.

Tormod's Folk Verse II

I was a young and reckless colt.
I roamed the mountain and wilderness.
and the girl I loved became
a sorrowful song about a woman.

I played too long with the fire.
The one I might have embraced
extinguished like embers with no kindle.
and now she will hardly mention me.

At last life taught me,
it is delayed wisdom, unfortunately.
You shall win a single woman.
You shall have a single lord.

Hærmannssong

Kan du bragder med brokatak
og kan du bruke eit spjot
Då er du kar for eit karaverk
som ikkje er kongen i mot.
Landet dyn under lovden
og åsane syng omkring.
Glade ride Noregs menn til Hildarting.

Stridsmann er eg, og strid eg er,
eg strid for land og viv.
Lydrikefolk kan vi aldri bli,
då kvesser vi sverd og kniv.
Røten skjelv under føten
og åsane syng omkring.
Glade ride Noregs menn til Hildarting.

Kongen er komen heim til sitt,
vil lydast sitt eige land.
Kven har likare rett til landet,
kven har vel rett som han?
Det blir far etter føten
som denne ferda gjer.
Glade ride Noregs menn til kongeferd.

The Warrior's Song

If you can perform feats in trials of strength
and if you can use a spear
Then, you are a man for a task
that the king cannot dispute.
The land resounds beneath the law
and the hills sing all around.
The men of Norway ride merrily to Hildarting.

A warrior I am, and battle I am,
I fight for land and wife.
A people of a vassal state, never will we be,
we will sharpen our swords and knives.
The root quivers beneath the foot
and the hills sing all around.
The men of Norway ride merrily to Hildarting.

The king has returned home,
he will listen to his own land.
Who has a more rightful claim to the land,
who has a right like his?
There will be traces of the feet
that this journey shall make.
The men of Norway ride merrily alongside their king.

Grottesongen (Store Grotta)

I vintrar ni nedunder jorda
som systrar vi leika saman og voks.
Som møyar vi stod ved store verk,
fluks vi flytte berg over fly.

Vi velte steinar til vettegardar
så jordinnvolane redde skolv.
Vi slengde slagget, vi sleit or fjellet
og mata malmar til menns gaman.

Fyrstar felde vi og førde andre,
skar brynjer med skarpe bitjarn.
Blod av såret bløytte sverdblad.
Frie og fræge ferdast vi då.

No er vi komne til kongehuset
miskunnlaust må vi mylna draga.
Aur under foten, ovantil frosten,
Hustrig og hatal er heimen hans Frode.

Så drog dei kvenna med makt og velde, unge dei
var med veldig kraft.
Skalv då skaftet, kvar stod kvenna,
haldet som heldt ho var sprunge i sundt.

The Cave Song (Store Grotta)

In winters nine beneath the earth
we played and grew as sisters.
As maidens we stood at great works,
suddenly we moved mountains across the wilderness.

We rolled stones into the homes of wood nymphs
and the insides of the earth trembled with fear.
We removed the waste, we worked the mountain
and fed ore to the joy of men.

We slew some lords and cast away others,
created coats of mail with sharp blades.
The blood from the wound wet the sword blade.
We roamed free and known.

Now we are at the royal house
mercilessly we must run the mill.
Pebbles beneath the foot, frost covering the body,
Ice cold and vicious is the home of Frode.

Then they drew the mill with force and might,
young they were, with great strength.
The handle then shook, where the mill stood,
the grip that held her had burst asunder.

Pastorale

Vargen yler over dæld og dikje,
han vil ha meg, men han får meg ikkje.

Eg ser hjuringen som gjeter smalen,
eg ser sigraren på siste valen.

Bloman' nigjer oppi alle lider.
Helsar Kongen vår for alle tider.

Pastorale

The wolf howls over valley and pasture,
he wants me, but he cannot have me.

I see the shepherd that herds the sheep,
I see the victor on the final field.

The flowers bend their heads in all the meadows.
Greeting our King for all time.

Håsteinvisa

Har du høyrt om han Håstein
han som maula opp myra
han som gnaskra på gråstein der han for.
Han åt molda som makken,
han åt bjørka på bakken,
han åt veden til vinteren som ein bjor.

[Han et deg og du - var deg veslemor.]*

Han sleit tallen av stuven,
fløytte myse av flinten,
berget knasa'n som knuen,
veit du det?
Veit du krafta av grjotet
gjorde føtene fljote,
så det fanst ikkje fe som fylgde med.

[Jamvel røyskatten vart til spott og spe.]*

I ein blunk tok han blånen,
med ein fjert tok han fjorden,
og ein muns utav månen tok han kaut.
Han drog reimar av drome
til å binde opp skor med,
men han enda, ja det er mesta flaut:

[For han åt seg ihel på grynmjølsgraut.]*

The Song of Håstein

Have you heard of Håstein
the one who ate up the marsh
he who chewed on stone where he went.
He ate the mold like the worm,
he ate the birch on the ground,
he ate the timber meant for winter like a beaver.

[*He will eat you too – beware, child.*]*

He tore the dirt off the stump,
skimmed the whey off the flint,
he chewed the mountain like a knuckle,
did you know?
Did you know that the might of the stone
made his feet swift,
so no livestock could keep up.

[*Even the stoat became a mockery and a joke.*]*

In a moment he claimed the mountain,
with a fart he took the fjord,
and proudly he took a bite of the moon.
He made straps from dreams
to tie his shoes,
but even still, it's almost shameful:

[*For he ate himself to death on porridge*
made from meal.]*

*Resitert tekst i Spelet, ikke med på innspillingen

*Recited text in Drama, not on recording

Solleiken

Kven er den kvinna som trør på trammen
Kven er den kvinna som trør på trammen
like ved Lidskjalv, Svidurs stol.
Stod ho i svala og lyfte arman:
Sjøen og lufta lyste og skein.

Gjerd er det, Gjerd er det, Gymes dotter,
venaste veikja i verda vide.

Munn og mæle solguden miste,
Frøy den frode, då henne han såg.
Still og sturen satt han og kurde.
Sola svartna og jorda svalt.

Gjerd er det, Gjerd er det, Gymes dotter,
venaste veikja i verda vide.

Veikja han ville for all ting vinne.
Veikja han ville for all ting vinne.
Sende så nordpå sendemann Skirne.
Sende så nordpå sendemann Skirne.

Veikja vart vivet hans, Skirne fekk sverdet.
Mange så meiner dei møya var verd det.

Gjerd er det, Gjerd er det, Gymes dotter.
Venaste veikja i verda vide.
Frøy den frode og Gjerd den fride,
skin over mannheim ved midtsommartid.

The Sun Game

Who is the woman who treads upon the threshold
Who is the woman who treads upon the threshold
right by Lidskjalv, the seat of Svidur.
She stood in the cold and lifted her arms:
The sea and the air glistened and shone.

It is Gjerd, it is Gjerd, the daughter of Gymir,
the fairest girl in all of the world.

Freyr the Wise, the God of the sun,
lost the power of speech when he saw her.
Still and sad he sat, bowing his head.
The sun turned black the earth starved.

It is Gjerd, it is Gjerd, the daughter of Gymir,
the fairest girl in the world.

The girl he wished at all costs to win.
The girl he wished at all costs to win.
So northward he sent the messenger Skírnir.
So northward he sent the messenger Skírnir.

The maiden became his wife, Skírnir received the sword.
Many believe the maiden was worth it.

It is Gjerd, it is Gjerd, the daughter of Gymir.
The fairest girl in the world.
Freyr the Wise and Gjerd the Fair,
shine over the world of men at midsummer time.

Takkesong

Fader vår du som styrer
sol og måne og stjerner
og dei kvikjend som yrer kvar ein stad,
gjev meg kraft til å bera
alle dei bører du gjev meg.
Gjev meg nerk til å vera god og glad.

Lær meg å leva i evig takkekvad.

Herre, hald oss i handa
kvar i verda vi villar,
at vi sælt skal få sanna livsens ord.
Gjer oss sterk med din nærleik.
Nør oss du med din nåde.
Lat oss leva i kjærleik her i nord!
Herre Kristus!
Sign alle folk på jord!

Song of Thanks

Our Father who governs
sun and moon and stars
and all living creatures that teem in every place,
give me the strength to carry
all the burdens you give me.
Give me strength to be good and glad.

Teach me to live in an eternal song of thanks.

Lord, hold our hands
wherever in the world we wander,
that we may come to know the words of life.
Make us strong through your presence.
Nourish us with your grace.
Let us live in love here in the North!
Lord Christ!
Bless all the peoples on earth!

Tormodstev III (Kveldskvadet)

Den siste gletten av det siste glad
byd kveld og kvile for dei stev eg kvad.
Om dag og dåd er runnen ut for meg,
er vegen som vi går uendeleg.

Du føddest for å møte Gud og mann,
og fann du rette vegen stort du vann.
Om du er feigdarmerkt for fiendfot,
med døden jarnkald i di hjarterot.

Eg helsar deg du nåde som går ned.
Eg veit at ingen veg er end med det.
Eg ser i mot det nye solarsprett,
som Kongen vår har vigd ei evig ætt.

Tormod's Folk Verse III

The last glance at the last sunset
offers night and rest for the verses I have sung.
If day and deed have run out for me,
the road we walk is endless.

You were born to meet God and man,
and if you found the right road, greatly you gained.
If you are marked for death by the foot of the enemy,
with the cold iron of death in the root of your heart.

I greet you, grace, as you descend.
I know that no road ends with that.
I look towards the new sunrise,
which our King has dedicated to an eternal lineage.

Etter slaget

Kongen stupte på Stiklestad,
men landet gjorde han fritt.
Sola glar bak Hermannssnas'
og landet er mitt og ditt.
Soga seier så stille,
her har det store hendt.
Her er det evige altarljoset
i Norden tent.

Olsok

Heilagt, heilagt er det blodet
det som synet gjev åt blinde.
Heilag, heilag er han, mannen,
han som gjev oss slikt eit minne.
I ei verd som vegvill er,
knelar eg for himmelkongen,
han som i den største trongen
er oss traust og trufast nær.

Makter gode, makter gode,
dei kan vende alt det vonde
til det gode, til det gode,
slik som dette kongeblodet.
Kvinne, mann, hand i hand,
tegn og bumann, kongsmann, bonde
lyfte opp i himmelklåren
Heilag Olavs fagre land.

After the battle

The king fell at Stiklestad,
but he made the country free.
The sun sets behind Mount Hermannssnasa
and the land is mine and yours.
The saga says quietly,
great things happened here.
Here the eternal altar candle
of the North is lit.

Olsok

Holy, holy is the blood
the one that gives sight to the blind.
Holy, holy is he, the man,
he who gives us such a memory.
In a world that is lost,
I kneel before the king of heaven,
he who in the greatest distress
is near us, strong and faithful.

Powers of good, powers of good,
they can turn all that is evil
into good, into good,
like this royal blood.
Women, men, hand in hand,
free man and farmer, king's man, peasant
lift up into heaven's light
Saint Olaf's fair land.

Eir Inderhaug

Sopranen **Eir Inderhaug** er utdannet ved Rogaland Musikkonservatorium, Det Kongelige Operaakademi i København og Det Kongelige Danske Musikkonservatorium. Hun fikk sin operadebut i 1999 som Barbarina i *Le nozze di Figaro* ved Det Kongelige Teater i København, men hun ble kjent i Norge allerede i 1991 da hun vant NRKs program *Talentiaden*. Dette førte til at hun ble rekruttert til rollen som Gudrun i *Spelet om Heilag Olav*, der hun medvirket gjennom 14 sesonger. Hun har også sunget rollen som Solveig i *Peer Gynt*-spelet på Gålå og medvirket på flere CD-innspillinger, bl.a. *Eg veit ei lita jente* (Simax, 2005), et album med sanger av Paul Okkenhaug.

Som operasanger har hun gjort seg bemerket i en rekke forskjellige roller, særlig i rollene som Chef de Gepopo og Venus i Ligetis *Le Grand Macabre,* blant annet ved Komische Oper i Berlin, La Monnaie i Brussel, Det Kongelige Teater i København og Den Norske Opera & Ballett. For sistnevnte ble hun tildelt Kritikerprisen 2014. Blant hennes andre roller finner vi Adele i *Die Fledermaus*, Rosina i *Il barbiere di Siviglia* og Nattens dronning i *Die Zauberflöte*. Inderhaug har også sunget Morton Feldmans *Neither* i Dresden og ved Festspillene i Bergen, samt i Krzysztof Pendereckis *Devils of Loudon* i København. Hun har tidligere vært fast solist ved ved Operaen i Nürnberg og Deutsche Oper am Rhein.

Soprano **Eir Inderhaug** studied at the Rogaland Conservatory of Music, the Royal Danish Opera Academy in Copenhagen, and the Royal Danish Academy of Music. She made her operatic debut in 1999 as Barbarina in *Le nozze di Figaro* at the Royal Danish Theatre in Copenhagen. However, she first became known in Norway in 1991 when she won NRK's talent programme *Talentiaden*. This led to her being cast as Gudrun in the St Olav Drama, a role she performed over the course of 14 seasons. She has also sung the role of Solveig in the *Peer Gynt* drama at Gålå and appeared on several CD recordings, including *Eg veit ei lita jente* (Simax, 2005), an album featuring songs by Paul Okkenhaug.

As an opera singer, she has distinguished herself in a wide range of roles, particularly as Chef de Gepopo and Venus in Ligeti's *Le Grand Macabre*, performing these roles at venues including the Komische Oper Berlin, La Monnaie in Brussels, the Royal Danish Theatre in Copenhagen, and the Norwegian National Opera & Ballet. For the latter production, she was awarded the Norwegian Critics' Prize in 2014. Other roles in her repertoire include Adele in *Die Fledermaus*, Rosina in *Il barbiere di Siviglia*, and the Queen of the Night in *Die Zauberflöte*. Inderhaug has also performed Morton Feldman's *Neither* in Dresden and at the Bergen International Festival, as well as appearing in Krzysztof Penderecki's *Devils of Loudon* in Copenhagen. She has previously been a principal soloist with the Nuremberg Opera and Deutsche Oper am Rhein.

Kjetil Støa

Kjetil Støa ble født i den lille byen Verdalsøra i Trøndelag. Han studerte sang ved NTNU Institutt for musikk hos Kåre Bjørkøy, og senere ved Operahögskolan i Stockholm hos Sonny Peterson. I sesongen 2010/2011 deltok han i solistpraktikantprogrammet ved Den Norske Opera & Ballett.

Siden debuten som tenor i 2009 har Kjetil Støa hovedsakelig arbeidet i Norden under en rekke fremstående dirigenter og regissører. Repertoaret hans omfatter roller av Puccini og Verdi, som Rodolfo i *La Bohème*, Pinkerton i *Madama Butterfly* og Cavaradossi i *Tosca*, Don Carlos, Radames i *Aida* og Macduff i *Macbeth*. Andre roller inkluderer Don José i Bizets *Carmen*, Tamino i *Die Zauberflöte* og Erik i *Der fliegende Holländer*, samt Števa Buryja i Janáčeks *Jenůfa*.

Hans konsertrepertoar omfatter både Verdis Requiem og Dvořáks Requiem, Beethovens 9. symfoni og *Missa Solemnis*, Puccinis *Messa di Gloria*, Rossinis *Petite Messe solennelle* og *Stabat Mater*, samt Mozarts Requiem.

Kjetil Støa fremførte rollen som Tormod Kolbrunarskald i *Spelet om Heilag Olav* gjennom flere år, en rolle han beskriver som «en drømmerolle».

Kjetil Støa was born in the small town of Verdalsøra in the Trøndelag region of central Norway. He studied singing at NTNU Institute of Music with Kåre Bjørkøy, and later at the University College of Opera in Stockholm, with Sonny Peterson.

He took part in the soloist trainee program at the Norwegian National Opera during the 2010/2011 season.

Since his debut as a tenor in 2009, Kjetil Støa has primarily worked in Scandinavia under many distinguished conductors and directors. His repertoire includes roles by Puccini and Verdi, such as Rodolfo in *La Bohème*, Pinkerton in *Madama Butterfly*, and Cavaradossi in *Tosca*, Don Carlos, Radames in *Aida*, and Macduff in *Macbeth*. Other roles include Don José in Bizet's *Carmen*, Tamino in *Die Zauberflöte* and Erik in *Der fliegende Holländer*, as well as Števa Buryja in *Jenůfa* by Janáček.

His concert repertoire includes the Requiems of both Verdi and Dvořák, Beethoven's *9th Symphony* and *Missa Solemnis*, Puccini's *Messa di Gloria*, Rossini's *Petite Messe solennelle* and *Stabat Mater*, as well as Mozart's *Requiem*.

Kjetil Støa performed the role of Tormod Kolbrunarskald in the Saint Olav Drama for several years, describing it as "a dream role".

Trondheim Symfoniorkester

Trondheim Symfoniorkester er et kraftsenter i midt-norsk kulturliv, og formidler et bredt spekter av musikk på høyt kunstnerisk nivå. Orkesteret bidrar til å fremme og utvikle den allmenne interessen for musikk både lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt.

Trondheim Symfoniorkester & Opera (TSO) er en av landets største kulturinstitusjoner med en historie som strekker seg tilbake til 1909, da ildsjeler inviterte til de første abonnementskonsertene. Med opprettelsen av Trondheim Kammerorkester i 1947 begynte det profesjonelle orkesteret å ta form. TSO ble overtatt av staten og NRK i 1962, og ble etter hvert et av landets ledende orkestre.

I tillegg til klassiske symfonikonserter, har TSO en variert virksomhet som inkluderer opera, samtidsmusikk, tidligmusikk og populærkonserter. TSO jobber også målrettet med talentutvikling, og formidling til barn og ungdom står sentralt i orkesterets kunstneriske og pedagogiske virksomhet.

TSO holder til i det flotte konserthuset Olavshallen i Trondheim. Her holder vi de fleste av våre konserter gjennom sesongen. I tillegg har vi en aktiv turnevirksomhet i Midt-Norge, samt nasjonale og internasjonale oppdrag og turneer. Siden august 2025 har Adam Hickox vært sjefdirigent for TSO.

The **Trondheim Symphony Orchestra** (TSO) is a powerhouse of the central Norwegian cultural landscape, providing a broad range of music of the highest artistic quality and contributing to the promotion and development of general interest in music locally, nationally and internationally.

Trondheim Symphony Orchestra & Opera (TSO) is one of Norway's largest cultural institutions with a history stretching back to 1909. After the establishment of the Trondheim Chamber Orchestra in 1947, the professional orchestra began to take shape. TSO was taken over by the state and NRK in 1962, and gradually became one of the country's leading orchestras.

In addition to classical symphony concerts, TSO performs a wide range of music including opera, contemporary music, early music and popular concerts. Its educations activities include talent development, as well as projects for children and youths.

TSO is based in the Olavshallen Concert Hall in Trondheim, where most of its concerts are held throughout the season. In addition, it performs on tour in and around central Norway, as well as nationwide and international tours and assignments. Adam Hickox has been TSO's Chief Conductor since August 2025.

Trondheim Symfoniske Operakor

Trondheim Symfoniske Operakor (TSO-koret) er et kor tilknyttet Trondheim Symfoniorkester & Opera. Koret er en naturlig del av TSOs operaproduksjoner, men er også med i de store korverkene *som* Haydns *Skapelsen* og Brahms' Requiem, ofte sammen med Trondheim Vokalensemble. Kunstnerisk leder for koret er Urša Lah. I denne produksjonen er det mannstemmene som medvirker.

The **Trondheim Symphony Opera Chorus** is a choir affiliated with the Trondheim Symphony Orchestra & Opera. The choir is an integral part of TSO's opera productions, but also participates in major choral works such as Haydn's *The Creation* and Brahms' Requiem, often together with Trondheim Vokalensemble. The choir's Artistic Director is Urša Lah. The choir's male voices participate in this production.

Olsokkoret

Olsokkoret er det mannskoret som deltar under *Spelet om Heilag Olav* på Stiklestad hvert år. De er rundt 35 amatørsangere og rekrutterer fra både lokale kor og fra nærliggende videregående skoler med musikklinjer, og har dermed et bredt aldersspenn. Flere av medlemmene studerer musikk. I tillegg til selve Spelet arrangerer koret ofte en egen korkonsert, samt medvirker under åpninga av Olsokdagene og i Olsokhøymessa.

Kunstnerisk leder for koret er Hans Dur Molvik, en kjent dirigent med utdannelse fra Norges musikkhøgskole innenfor kor, sang, piano og orgel og med over 20 års erfaring som dirigent for både barne- og voksenkor. Han har ledet Olsokkoret siden 2017.

The Olsok Choir is the male choir that participates each year in *The St Olav Drama* at Stiklestad. The choir consists of around 35 amateur singers, recruited from local choirs as well as nearby upper secondary schools with music programs, resulting in a wide age range among its members. Several of the singers are music students. In addition to performing in the play itself, the choir often organizes its own choral concert and also takes part in the opening of the Olsok Days festival and the Olsok High Mass.

The choir's artistic director is Hans Dur Molvik, a renowned conductor educated at the Norwegian Academy of Music, with studies in choral conducting, singing, piano, and organ. He has more than 20 years of experience conducting both children's and adult choirs and has led the Olsok Choir since 2017.

Ingar Bergby

Ingar Bergby er en av Norges mest anerkjente orkesterdirigenter, med stor produksjon innenfor klassisk musikk, opera, samtids- og crossovermusikk. Bergby ble født i 1964 i Sarpsborg. Han er utdannet klarinettist med professor Richard Kjelstrup ved Norges musikkhøgskole. Senere studerte Bergby orkesterdireksjon med professor Karsten Andersen samme sted, og ved Sibeliusakademiet med Jorma Panula. Han tok diplomeksamen i orkesterdireksjon i 1991.

Bergby har markert seg som en kunstner med klart formende kraft og stort engasjement i arbeidet, og har en rekke plateinnspillinger bak seg. Han har jobbet med de fleste symfoniorkestre i Norden så vel som orkestre på Island, i Tyskland og i Tsjekkia.

Ingar Bergby is one of Norway's most highly regarded orchestral conductors, with an extensive body of work spanning classical music, opera, contemporary music and crossover projects. Bergby was born in Sarpsborg in 1964. He studied clarinet with Professor Richard Kjelstrup at the Norwegian Academy of Music. He later studied orchestral conducting with Professor Karsten Andersen at the same institution and with Jorma Panula at the Sibelius Academy. He received his diploma in orchestral conducting in 1991.

Bergby has distinguished himself as an artist of strong creative vision and deep commitment to his work, and he has an extensive discography to his name. He has worked with most of the major symphony orchestras in the Nordic countries, as well as orchestras in Iceland, Germany, and the Czech Republic.

Musicians:

Eir Inderhaug, Soprano
(Tracks 11, 13, 14 & 17)

Kjetil Støa, Tenor
(Tracks 7–9, 15 & 16)

Trondheim Symphony Orchestra Opera Choir (Male Voices)
(Tracks 5, 9–17)

Olsokkoret
(Tracks 5, 9–17)

Trondheim Symphony Orchestra

Ingar Bergby, Conductor

Paul Okkenhaug (1908–1975)

01 Ouverture for orkester__05:09
02 Lyrisk dans__03:43
03 Folla__06:09
04 Tonar frå Trøndelag__10:57

Spelet om Heilag Olav

05 Inngong__03:16
06 Grotte-songen (lille grotta)__01:42
07 Tormodstev I__01:53
08 Tormodstev II__02:11
09 Hærmannssong__01:50
10 Grotte-songen (store grotta)__04:21
11 Pastorale__03:07
12 Håsteinsvisa__01:28
13 Sol-leiken__03:42
14 Takkesong__03:12
15 Tormodstev III – Kveldskvadet__03:17
16 Epilog – Etter slaget__02:35
17 Epilog – Olsok__03:01

RECORDED IN OLAVSHALLEN CONCERT HALL,
TRONDHEIM, 2–3 & 5–6 JUNE 2025

PRODUCER: VEGARD LANDAAS
BALANCE ENGINEER: THOMAS WOLDEN
EDITING: VEGARD LANDAAS
MASTERING: THOMAS WOLDEN
BOOKLET NOTES: PAUL OKKENHAUG-SELSKAPET
BOOKLET TRANSLATION: MARIE HAUKELAND / VERBOO LANGUAGE SERVICES
BOOKLET EDITOR: ALISON BULLOCK AARSTEN
COVER PHOTO: ØYVIND MALUM
COVER DESIGN: ANNA-JULIA GRANBERG / BLUNDERBUSS
BOOKLET PHOTOS: OKKENHAUG FAMILY
BOOKLET PAINTING: JAKOB WEIDEMANN: *TIL RAGNA* (1946) © JAKOB WEIDEMANN / BONO 2026
ARTIST PHOTO (EIR INDERHAUG): TROND GUDEVOLD
ARTIST PHOTO (KJETIL STØA): ERIK MAXIM KRONDA
ARTIST PHOTO (TRONDHEIM SYMPHONY ORCHESTRA): HARALD ØREN / TIBE
ARTIST PHOTO (INGAR BERGBY): JOHN HALVDAN HALVORSEN

THIS RECORDING WAS INTIATED BY PAUL OKKENHAUG-SELSKAPET, WITH SUPPORT FROM
THE COUNTY OF TRØNDELAG, VERDAL MUNICIPALITY, THE ARVEN MUSEUMS

LWC1431 NOEHX2613010-070
7 090020 184043

LWC1431 ℗ 2026 LAWO © 2026
LAWO CLASSICS www.lawo.no